

Nuotion äärellä tutustuttiin ja keskusteltiin Aalistunturin alueesta.

Aalistunturin lumoissa

TORNIONLAAKSO – Ylitornion-Pellon Luonto ry järjesti yhteistyössä Muonion ja Kolarin luonto ry:n kanssa retken Aalistunturille. Sen tavoitteena oli lisätä alueen tunnettavuutta Tornionlaaksolaisten keskuudessa.

Retken järjestäjä Ylitornio-Pellon Luonto ry:n varapuheenjohtaja **Saara Laivamaa** kertoi yhdistykseen tulleen nyt uutta puhtia, kun Pellon ja Ylitornion yhdistykset yhdistettiin. Yhdistys järjestää retkiä ja antaa kannanottoja luontoon liittyvistä asioista.

Portaaleja, valokuvausta ja koiran ulkoilutusta

Matti Voipio lähti Lankojärveltä Aalistunturille. Tavoitteena oli ulkoiluttaa koiraa ja päästä tutustumaan syvemmin paikkaan. Hän kertoo liikuttavansa vetokoiria työksensä. Voipio asustelee ilman verkkosähköä ja elää ekologisesti.

– Kunnostamani auto, joka kulkee etanolibensalla ja jolla ajan vain pakolliset ajot, on varmasti ympäristöystävällisempi kuin uusi sähköauto.

Nuoruuden kotikuntaan, Helsinkiin, Vuopio ei lähtisi enää millään. Kasvava liikenne ja työmatkailu ihmetyttää, vaikka joukkoliikenteellä pääsee mihin vain.

– Helsinkiä, jossa kannoin puita

viidenteen kerrokseen lapsena, ei enää ole.

Kirsti Päivinen toteaa itse Aalistunturin tuoneen hänet retkeilemään.

– Jos ihan totta puhutaan tulin valtaamaan tänne portaalia. Pelaaan Ingress-nimistä peliä puhelimella. Se on vähän kuin aikuisten Pokemon. Tytär minut siihen innosti, jotta sai liikkumaan enemmän ja onnistui, Päivinen kertoo hymyssä suin.

Aalistunturille tuleminen on ollut muutenkin Päivisen haaveena, mutta retkeily yksin ei ole houkuttellut.

– Seuraavalla kerralla uskallan

tulla yksinkin, kun tiedän reitin.

Tanja Mäntykin toteaa, että yksin ei ole kiva lähteä, jos sattuu eksymään. Ryhmässä, jossa on myös kokeneempia kulkijoita, on mukavampaa retkeillä.

Juhani Syväoja Ylitorniolta kertoo kulkeneensa paljon erämaaisemissa valokuvaamassa.

– Tänä aamuna olen jo istunut Aavasaksan jyrkänteellä kameran kanssa. Sumusta vapautuva Tengeliöjoki on mitä kaunein.

Hän on myös tehnyt pohjapaperin Lounais-Lapin erämaa-kansallispuistoesitykseen, joka on jätetty Ympäristöministeriölle vuonna 2020. Ehdotettu kan-

sallispuisto sijoittuu Ylitornion, Rovaniemen ja Tervolan kuntien alueelle sisällyttäen Natura2000-alueet Mustiaapa-Kaattasjärven ja Kilsiaapa-Ristivuoman soidensuojelualueet sekä Romppaiden lehtojensuojelualueet että Louevaaran upeat vanhat metsät.

Saara Laivamaa jatkaa, että tähän erämaiseen luontokokonaisuuteen voi vaikuttaa Mawsonin kulta-koboltti-uraanikaivoshanke, joka sijoittuisi osaltaan Natura-alueelle. Ylitornion kunta on tehnyt kesällä kaivosyhtiön kanssa kaavoitussopimuksen.

– Kolari, Pello ja Ylitornio voisivat panostaa yhteistyöhön ja liittää alueiden kolme kansallispuistoesitystä yhdeksi Länsi-Lapin kansallispuistoksi. Se olisi kannattavinta niin taloudellisesti kuin kuntalaisten hyvinvoinnin ja kannattavuuden kannalta, Laivamaa pohtii.

Syvällisiä keskusteluita

Nuotion äärellä keskustelut siirtyivätkin luonnon suojeluun.

– Aalistunturi on suojeltu aarniometsänä ja maisemallisesti arvokas. Suomi100-vuonna tätä ehdotettiin luonnonsuojelualueeksi, mutta en tiedä onko se edennyt, Laivamaa kertoo.

Kansallispuistoksi alueelta on ehdotettu 10 000 hehtaaria. Aalis-

tunturin alue on säästynyt hakkuilta monesta eri syystä ja nyt suunnitellut hakkuut ovat jäissä, koska niistä on valitettu. Alueelle on suunniteltu myös tuulivoima-alueita, joka ensin torpattiin Pellon kunnanhallituksessa, mutta jonka uusi kunnanhallitus on kuitenkin hyväksynyt. Porukassa nousi kysymys, miksi tuulivoimaa ei rakennettaisi vain merelle ja muun infran keskelle, mistä löytyy valmiit voimalinjatkin.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta Aalistunturin alue on maanliukuma-alue, joka on monimuotoinen maanmuotojen, kasvilisuuden ja ekologian myötä.

– On perusteltua hakea suojelua tänne, koska tällaiset paikat alkavat olla vähissä, Laivamaa pohtii.

Hän jatkaa, että kuntien verotulot eivät kasva siitä, että kaivoksia perustetaan, mutta jos tässä olisi kansallispuistomahdollisuus niin se voisi tuottaa. Aalistunturin päällä sijaitsevan vanhan palovartijan mökissä sijaitsevan vieraskirjan ja arvioiden mukaan kävijöitä on parituhatta vuodessa.

– Voisin sanoa, että Aalistunturin seudulla on huomattava merkitys paikallisille ihmisille. Monet ovat viettäneet täällä ikimuistoisia hetkiä, Laivamaa pohtii.

Eija Koivumaa

Retken vetäjänä toimi Saara Laivamaa. Hän kertoi myös luontoon liittyvistä ajankohtaisista kuulumisista.

Aalistunturissa pääsee näkemään luonnon monimuotoisuuden. Reitille löytää helposti tien varresta.

Historian havinaa matkailussa

Aalistunturi on mainittu jo vuonna 1957 painatussa Länsi-Lapin matkaoppaassa, jonka kirjoittaja on **Heikki Roivainen**. Roivainen kirjoittaa, miten Kolarin järvikylien takaisessa seudussa on sellaisia komealta kuulostavia paikkoja kuin Karhujupukka, Tuulikurunlaki ja Hirvasselkä sekä tunturin vaativalla nimellä ristityt Aalistunturi ja Rattostunturi, joka kuuluu jo Pellon kuntaan.

Lisäksi kirjassa kerrotaan linja-autoyhteydestä Kemistä Kilpisjärvelle. "Ensimmäinen ruokailu- asema on suuressa ja komeassa Pellon kylässä..." Kalastustakaan kirjassa ei ole unohdettu, kun kerrotaan, että lohivapaus antoi noin 2000 lohta päivässä. Ja lisätään, että nykyisin saalis on tehokkaan meripyyntin vuoksi suuresti vähentynyt. Autoteiden lisäksi teoksessa kerrotaan, miten napapiirin tienoilta sopii taivaltaa veneellä halki suurien järvien, Miekkojärvi, Meltosjärvi ja Raanujärvi. "Jos matkaa esimerkiksi ensin

maanteitse Aavasaksalta Raanujärven eteläpään ja siitä vesitse Ylipään, pääsee edelleen Kavantojärven ja Pahtajoen itäpuolisen maaston polkuja pitkin noin 18 kilometriä Pello - Meltauksen maantien varteen Ruuhijärven eteläpuolella. Rattostunturilta vaellaan sitten pitkin todellista erämaan selkosen vaaranselännettä luoteeseen Aalisjärvelle."

Myös **Ludvig Munsterhjel**m kertoo useissa eräkirjoissaan Aalistunturin erämaan alueesta ennen Suomen itsenäistymistä. Vaelluksillaan hän oli useimmiten metsästäjänä koiran kanssa.

Eija Koivumaa